

30.10.2023

לכבוד,	לכבוד,	לכבוד,
מר מאיר שמעוני	עו"ד אילת כהן מלקמן	מר רפי מילוא
מ"מ מנכ"ל משרד החינוך	היועצת המשפטית, משרד החינוך	מפקד פיקוד העורף
בדוא"ל: mankal@education.gov.il	בדוא"ל: eilatme@education.gov.il	בדוא"ל: 1111@idf.gov.il

שלום רב,

הנדון: מיגון מוסדות החינוך ביישובים הבדואים בנגב

הריניו מתכבדים לפנות אליכם בעניין שבנדון, כדלקמן:

1. בימים האחרונים, בהנחיית פיקוד העורף, מתבצעת חזרה הדרגתית לחינוך פרונטלי במוסדות חינוך רבים ברחבי הארץ כולל באזור הנגב. ממיפוי שנעשה ע"י חדר המצב שממוקם ביישוב חורה, עולה כי בעשרות מוסדות חינוך ביישובים הבדואים בנגב אין בכלל מקלטים או מרחבים מוגנים, במקרים אחרים קיימים מקלטים ממ"דים שאינם מספקים לכמות התלמידים, דבר המעמיד את חייהם בסכנה ממשית במצב החירום הקיים.
2. כך למשל, ביישובים וכפרים הממוקמים או שמקבלים שירותי חינוך מהמעוצות האזוריות אל-קסום ונווה מדבר, אלפי תלמידים אמורים לחזור ללימודים במוסדות שאין בהם מרחבים מוגנים. העדר מיגון כזה מעמיד את חיי הילדים וצוות המוסדות בסכנה ממשית, שכן כידוע יישובים אלה לא יצאו מכלל סכנה וחלקם ספגו מספר פגיעות רקטות בשבועות האחרונים. עוד נמסר לנו כי בתי ספר "אלפורעה", "כוחלה" ו-"אלבאט" אינם מחוברים לחשמל, למרות שהם נמצאים בסמיכות לקווי מערכת החשמל, ואין בהם אזעקה, מה שמגביר את הסכנה לחיי התלמידים והצוות עוד יותר.
3. יישובים בדואים רבים אחרים נמצאים באזור מרכז הנגב המוגדר כ-"קו עימות" ע"י פיקוד העורף ולא ניתן לקיים בהם פעילויות חינוכיות אלא בתנאי שקיים במוסדות החינוך או בקרבתם מרחב מוגן שניתן להגיע אליו בזמן התגוננות (זמן הכניסה למרחב מוגן בעת השמעת אזעקה). בשל העדר מקלטים או ממ"ד במוסדות חינוך רבים ביישובים אלה, בפועל לא ניתן לקיים בהם פעילויות חינוכיות בהתאם להנחיות פיקוד העורף והתלמידים במוסדות חינוך רבים, בהם לומדים אלפי תלמידים, לא יכולים לחזור לשגרה רק בשל העדר קיום מרחבים מוגנים!
4. כך למשל, בבית הספר היסודי "אבו כף" באום בטין אין מקלט; בבית הספר היסודי "אלביירוני" ביישוב לקיה אין מקלט ובבית הספר היסודי "אלאמל" ובית הספר "תיכון לקיה" ישנם מקלטים שלא מספקים לכמות התלמידים במוסדות; בבתי ספר "אפק" ו-"יסודי ב' חינוך מיוחד" ביישוב

P.O. Box 54 Haifa 3100001 Israel | Tel: (972)-4-950-1610 | Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 3100001, ס.ב. 54 | هاتف 04-9501610 | فاكس 04-9503140

חיפה 3100001, ת.ד. 54 | טלפון 04-9501610 | פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org www.adalah.org

תל שבע שבהם לומדים תלמידים עם צרכים מיוחדים מכל החטיבות אין מקלטים; ביישוב רהם במספר גנים אין מקלטים ובשורת גנים ומוסדות ביישובים אלה ונוספים אין מקלטים או ממ"ד.

== רצ"ב טבלת הנתונים שמצויה בידינו כעת, לפי יישובים, מוסדות ומספר תלמידים בהם, ממנה עולה כי בעשרות מוסדות חינוך אין בכלל מרחבים מוגנים ובאחרים המרחבים המוגנים אינם מספקים לכמות התלמידים.

5. בבג"ץ 8397/06 עו"ד ווסר אדוארדו נ' שר הביטחון, סב(2) 198 (2007) דן בית המשפט העליון בשאלה האם מוטלת על המדינה החובה למגן כיתות במוסדות החינוך ביישובי עוטף עזה, הנמצאים בטווח הפגיעה של רקטות הנורות מרצועת עזה, במיגון מלא או שניתן להסתפק בכך שחלק מהכיתות ימוגנו וחלק אחר של הכיתות לא ימוגנו אך יהיו סמוכות למרחב מוגן. בית המשפט העליון קבע, מפי הנשיאה דאז ביניש, כי "החובה ללמוד בבית הספר החלה על רובם המכריע של התלמידים על-פי חוק לימוד חובה, וזכותם ללמוד במוסדות החינוך הרשמיים, על-פי חוק לימוד חובה ועל-פי חוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000, מצדיקות בנסיבות המקרה דן הטלת חובה על המדינה לספק הגנה על חייהם ושלומם" וזאת ונוכח "עוצמת האיום, מידת ממשותו, מספר התלמידים החשופים אליו, והאפשרויות המעשיות שניתן באמצעותן להיטיב את ההתמודדות עם הסיכון".

6. קל וחומר בעניינו, כאשר מדובר באלפי תלמידים שאמורים בעת מלחמה לחזור למוסדות חינוך שאין בהם ולו מרחב מוגן אחד שמספק לכמות התלמידים! האמור מהווה פגיעה חמורה בזכותם של התלמידים לחיים ושלמות גוף שהינה זכות פוזיטיבית המעוגנת בסעיף 4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו; וכן בזכותם החוקתית לחינוך של התלמידים מהיישובים הנמצאים בקו העימות ואין אפשרות לקיים בהם לימודים בכלל בשל העדר המיגון.

7. לכך יש להוסיף כי, כתוצאה מהפלייה ממשלתית ארוכת שנים, ברוב היישובים הבדואים המוכרים והבלתי מוכרים כמעט ואין בכלל אמצעי מיגון, דוגמת מקלטים ציבוריים, כך שיש צורך במיגון מוסדות החינוך באופן מיידי גם על מנת שיתאפשר לקלוט בהם תושבים בעת הצורך.

לכן, נבקשכם לפעול באופן מיידי וללא שיהוי למיגון מוסדות החינוך ביישובים הבדואים הבאים בנגב: שגב שלום, רהט, תל שבע, חורה, כסייפה, לקיה, ערעה-בנגב וכן בכפרים המקבלים שירותי חינוך מהמועצות האזוריות אל קסום ונווה מדבר וכפי שמפורט בטבלה המצ"ב. עוד נבקשכם לפעול באופן מיידי לחיבור בתי הספר "אלפורעה", "כוחלה" ו-"אלבאט" למערכת החשמל.

לתגובתכם בהקדם, נודה.

בכבוד רב,

סלאם ארשייד, עו"ד